

Forfatter: Larsen, Karl

Titel: Udrag fra Set og tænkt under den store Krig (1)

Citation: Larsen, Karl: "Set og tænkt under den store Krig", i Larsen, Karl: *Set og tænkt under den store Krig*, Erslev & Hasselbalchs Forlag, Schetelig's Boghandel, 1915, s. 24.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-larsenk_20-shoot-idm140618749244080/facsimile.pdf (tilgået 24. oktober 2021)

Anvendt udgave: Set og tænkt under den store Krig

Ophavsret Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen.](#)

TYSK MILITARISME

For den rette Opfattelse af moderne tysk Militarisme lægger selve Navnet betydelige Hindringer i Vejen. Ord er Masker. Hvert Slægtled overtager dem fra sine Forgængere og kæmper ofte ret haabløst for at faa dem brugeligt nuancerede; Mulighederne for Nydannelse og Udvikling paa det en Gang givne Grundlag er ofte fortvivlende ringe. Man kan desværre ikke danne Ord, som man danner kemiske Formler; naar $H_2 SO_4$ betyder Svovlsyre, véd Enhver nøjagtigt, hvilke Grundstoffer Betegnelsen dækker over og i hvilket Forhold; men det nyt nuancerede Ord fordrer som Regel en Forklaring, der misforstaas eller glemmes ved fortsat Brug af Ordet, som altid stræber tilbage mod sin gamle Baas.

Da jeg for et Par Maaneder siden søgte at karakterisere Kulturmomenterne i tysk Militarisme, prøvede jeg paa gennem Dannelsen af Ordet *Nationalmilitarisme* at fremhæve noget af det nationalt omfattende og folkeligt ejendommelige for det moderne Tysklands Militarisme; men jeg indser fuldt ud, at Opgaven alene herigennem ingenlunde kunde være

løst. Jeg forsøgte ydermere at naa hen imod Maalet gennem det Billede, at nationalmilitaristisk Tankegang nu er slaaet igennem det tyske Samfund som Kulsyren gennem en mousserende Vædske. Men Publikum er fra Foredrag, Diskussioner, Avisartikler, saa vænnede til blot at betragte Billeder som en Art æstetisk Fyrværkeri, der farverigt svæver i en vis Nærhed af den Idé, de vil anskuelligøre. Man applavderer Effekten, men har ingen skarpere Sans for den større eller mindre Grad af Præcision, hvormed Billedet er dannet. Man føler eller tænker nødigt helt til Bunds, stopper gerne paa Halvvejen, sejler med Forkærlighed for Omtrentlighedens Vind. Billedet svinder ud i Bevidstheden, just som Fyrværkeriets Stjerner og Sole blegner i Mørket.

Derfor turde det overfor et saa fremragende aktuelt Kulturfænomen som den moderne tyske Militarisme være paa sin Plads at søge dets Udvikling og Væsen noget mere detailleret fremstillet, end Tilfældet kunde være indenfor den i min tidligere Artikel givne Ramme.

— Den af Prøjsen paa Grund af territoriale Omstændigheder og i Kraft af folkelige Anlæg udviklede Militærmagt og Overklasse-Militarisme var kulmineret under Frederik den Store, som jo i Parentes bemærket foruden at være et militært Geni var en Kulturens Pionér paa mangfoldige andre Omraader.

Frederik den Stores Militarisme blev besejret af en anden genial Soldat. Napoleon, hvis nye ledende Principer teknisk og moralsk bundede i den franske